

Beleidskader Netcentrische Samenwerking

Crisisbeheersing gebaseerd op een actueel gedeeld beeld
tussen veiligheidsregio's en crisispartners

Instituut Fysieke Veiligheid
Postbus 7010
6801 HA Arnhem
Kemperbergerweg 783, Arnhem
www.ifv.nl
info@ifv.nl
026 355 24 00

Colofon

Titel: Beleidskader Netcentrische Samenwerking
Datum: 30 augustus 2017
Versie: 1.0
Auteurs: Vincent Suitela, Martijn Korpel
Met bijdragen van: Leden van de Werkgroep Samenwerken Crisispartners en het netwerk netcentrisch werken (voor een overzicht van de leden, zie de bijlage in paragraaf 6.2)

Deze uitgave is vastgesteld door de regiegroep Netcentrisch Werken van het Veiligheidsberaad. Deze uitgave is tot stand gekomen door een samenwerking tussen de veiligheidsregio's in Nederland en het NCC en LOCC, ondersteund door het Instituut Fysieke Veiligheid.

De samenstellers hebben de grootst mogelijke zorg aan de inhoud van deze uitgave besteed. Aan de inhoud kunnen echter geen rechten worden ontleend en de samenstellers aanvaarden geen enkele aansprakelijkheid die zou kunnen voortvloeien uit de inhoud van deze uitgave.

Verwijs vooral naar informatie uit deze publicatie en/of neem dit over, maar vermeld de bron.

Managementsamenvatting

Hedendaagse risico- en crisisbeheersing vereist al gauw betrokkenheid van meerdere diensten, organisaties en verantwoordelijken. Hierom hebben zowel veiligheidsregio's als crisispartners de behoefte geuit om de onderlinge informatiesamenwerking te verstevigen. Dit beleidskader geeft inzicht in de wijze waarop veiligheidsregio's en crisispartners invulling kunnen geven aan brede netcentrische samenwerking.

Toekomstvisie voor 2020

Volgens de principes van netcentrisch werken, draait netcentrische samenwerking tussen veiligheidsregio's en crisispartners om het komen tot een **actueel gedeeld beeld**. Er zal een platform moeten zijn waar informatie samenkomt en waarmee informatie van en aan partners kan worden ontsloten. Op dit moment wordt al toegewerkt naar de realisatie van een dergelijke **landelijke basisvoorziening crisisbeheersing**. Hierbinnen kunnen onderling ook **actuele risicobeelden** worden uitgewisseld.

Verschillen tussen crisispartners

Crisispartners zijn divers in kerntaken in de crisisbeheersing. Daarom wordt binnen dit beleid onderscheid gemaakt tussen de volgende kerntaken van crisispartners:

- A. **Kerntaak als hulpdienst.** Crisispartner in de primaire kernbezetting van de veiligheidsregio – typisch deel uitmakend van de *algemene keten*;
- B. **Kerntaak als beheerder.** Crisispartner met een verantwoordelijkheid voor of zorgplicht van een systeem, gebied of object – typisch deel uitmakend van een *functionele keten* (inclusief vitale partners);
- C. **Kerntaak als dienstverlener.** Crisispartner met specifieke capaciteit, kennis of vaardigheden;
- D. **Onvoorzien taak als incidentele partner.**

Onderstaand overzicht geeft de samenwerkingsprofielen weer waarlangs veiligheidsregio's en crisispartners hun samenwerkingsverband vorm kunnen geven. De keuze voor een samenwerkingsprofiel vloeit voort uit de kerntaak en het ambitieniveau van een crisispartner.

KERNTAAK	SAMENWERKINGS-PROFIEL	KENSCHETS
CATEGORIEËN A EN B	KERN-SAMENWERKING	Partner heeft intern een netcentrische informatieorganisatie en onderhoudt een actueel, geverifieerd eigen beeld
	STRUCTURELE SAMENWERKING	Partner heeft intern vakbekwame functionarissen die het informatiemanagement en leiding & coördinatie invullen, maar de organisatie, interne processen of techniek ondersteunen het informatiemanagement niet
	KOPPEL-SAMENWERKING	Partner heeft een eigen crisisbeheersingsstructuur, maar kent geen proces informatiemanagement. Rapporteert periodiek via SitRap
CATEGORIE C	STANDBY-SAMENWERKING	Partner staat stand-by en kijkt zelfstandig mee in de activiteit om de mogelijke eigen rol te beoordelen of sluit aan via één van de processen, monodisciplines of multidisciplinaire gremia
CATEGORIE D	AD-HOC-AANSLUITING	Partner heeft geen informatieorganisatie; informatieverantwoordelijkheid wel belegd; heeft selectief toegang tot informatie

In voorgaand overzicht is te zien dat voor crisispartners met kerntaken in de categorieën A en B meerdere manieren van samenwerking denkbaar zijn. Indien een partner ervoor kiest om een kernsamenwerking met de veiligheidsregio vorm te geven, werkt de partner toe naar een volledig netcentrische informatieorganisatie. Bij een structurele samenwerking kiest de partner voor een beperkte informatieorganisatie die (nog) niet netcentrisch werkt. Bij een koppelsamenwerking kent de crisispartner geen informatiemanagementproces.

Een landelijke werkwijze met ruimte voor regionaal maatwerk

In 2017 wordt gestart met het realiseren van de netcentrische samenwerkingen tussen veiligheidsregio's en bovenregionale en landelijke partners. Een crisispartner die wenst om met drie of meer veiligheidsregio's een samenwerking te starten kan in de voorbereidende fase in gesprek met een **adoptieregio**, die namens de andere veiligheidsregio('s) afspraken maakt met de crisispartner over hoe de samenwerking wordt vormgegeven. Hierna kan de adoptieregio in ruggespraak met de andere betrokken veiligheidsregio's algemene samenwerkingsafspraken maken. Het staat de veiligheidsregio's en bovenregionale en landelijke crisispartners vrij om, binnen de kaders van dit beleid, aanvullende regionale afspraken te maken.

Waarborgen van professionele en veilige informatie-uitwisseling

Het doel is om in 2020 alle bovenregionale en landelijke samenwerkingsverbanden met deze crisispartners te hebben gerealiseerd en **getoetst**, zodat informatie-uitwisseling plaatsvindt op basis van een professionele en veilige informatie-organisatie. Naast redenen omwille van efficiëntie, effectiviteit en informatieveiligheid, leiden verschillen in de voorwaarden die veiligheidsregio's stellen aan toegang tot samenwerking (met gebruik van LCMS) immers tot een onwerkbaar situatie voor deze crisispartners, omdat zij voor verschillende veiligheidsregio's moeten voldoen aan andere vereisten. De **regiegroep Netcentrisch Werken** van het Veiligheidsberaad kan veiligheidsregio's en crisispartners op basis van de toetsing verzoeken om hun samenwerkingsafspraken (gedeeltelijk) te herzien.

Hoe nu verder?

Op basis van het voorgestelde beleid en actiepunten kunnen organisaties met een rol in de risico- en crisisbeheersing aan de slag om de samenwerking met elkaar vorm te geven. Hierbij is het ten eerste van belang dat elk van deze organisaties, sectoren en koepelorganen voor zichzelf een **keuze maken in het eigen ambitieniveau** op het gebied van informatiemanagement. Op basis van de keuzes die partners van de veiligheidsregio's hierin maken, kunnen veiligheidsregio's en crisispartners **met elkaar in gesprek** over hoe zij wensen samen te werken in het domein van risico- en crisisbeheersing. Door **elkaar te leren kennen** kunnen veiligheidsregio's en crisispartners bouwen aan het onderlinge **vertrouwen** dat nodig is om een succesvolle informatiesamenwerking te realiseren.

Inhoud

Managementsamenvatting	3
1 Inleiding	6
1.1 Aanleiding	6
1.2 Doel beleidskader	7
1.3 Een toekomstvisie voor 2020	7
1.4 Leeswijzer	9
2 Verscheidenheid in partners en veiligheidsregio's	10
2.1 Kerntaken van crisispartners	10
2.2 Keuze samenwerkingsprofiel	11
2.3 Regionale, bovenregionale en landelijke partners	15
2.4 De adoptieregio	17
2.5 Overzicht actiepunten	19
3 Realiseren van een netcentrische samenwerking	20
3.1 Samenwerkingsafspraken	20
3.2 Bovenregionale en landelijke partners	22
3.3 Overzicht actiepunten	24
4 Waarborgen van professionele en veilige informatie-uitwisseling	25
4.1 Toetsing door onafhankelijke partij	26
4.2 Standpunt regiegroep	27
4.3 Overzicht actiepunten	28
5 Op weg naar netcentrische samenwerking	29
6 Bijlagen	30
6.1 Stappenplan	30
6.2 Leden Werkgroep Samenwerken Crisispartners en het netwerk netcentrisch werken	30

1 Inleiding

Dit document is bedoeld voor beleidsmakers, beslissers en functionarissen in het domein van de crisisbeheersing en rampenbestrijding binnen veiligheidsregio's en bij partners van veiligheidsregio's. Het doel van dit beleidsstuk is om een basis te leggen voor netcentrische samenwerking tussen de veiligheidsregio's en crisispartners.

1.1 Aanleiding

Veiligheidsregio's en crisispartners hebben elkaar nodig om bedreigingen het hoofd te bieden. Hedendaagse risico- en crisisbeheersing vereist al gauw betrokkenheid van meerdere diensten en organisaties om gezamenlijke doelen op het gebied van veiligheid te bereiken. Dit betekent dat de zorg voor veiligheid niet enkel geregeld dient te zijn tussen overheidsorganisaties en hulpdiensten, maar ook door samenwerking te verbreden naar crisispartners uit andere sectoren en diverse netwerken. Door op regionaal niveau met elkaar in gesprek te gaan, vertrouwen op te bouwen en afspraken te maken zijn veiligheidsregio's en crisispartners goed op weg om de verbindingen tussen elkaars organisatiestructuren te versterken. Met het op orde brengen van een *netcentrische* informatie-organisatie hebben de veiligheidsregio's, en ook een aantal crisispartners, al grote stappen gemaakt.

Wat is netcentrische samenwerking?

Netcentrisch werken is een *werkwijze* gebaseerd op een gedeeld actueel situatiebeeld, waarop de besluitvorming wordt gebaseerd. Deze werkwijze bestaat uit de inrichting en het beheer van een *informatieorganisatie*, een helder *informatieproces* en niet in de laatste plaats een *netwerk van mensen* die informatie delen en die regie voeren op relevantie, actualiteit en beschikbaarheid. Een ondersteunende tool of het informatiesysteem, in dit geval LCMS, ondersteunt hierin en wordt binnen de veiligheidsregio's beschouwd als een randvoorwaarde voor netcentrisch werken (zie *Referentiekader Netcentrische Crisisbeheersing*, IFV, 2015).

Met **netcentrische samenwerking** wordt in dit document bedoeld dat partijen die een rol spelen in de crisisbeheersing en rampenbestrijding een actueel gedeeld situatiebeeld onderhouden. Dit continue proces van gezamenlijke beeldvorming draagt bij aan snelle en goed geïnformeerde oordelen en besluiten. Veiligheidsregio's en crisispartners kunnen netcentrisch samenwerken als zij een informatiebeeld tijdig kunnen opstellen, bijstellen, verifiëren, actualiseren en relevante informatie met elkaar delen. Hiervoor is onderling vertrouwen door elkaar te (leren) kennen essentieel.

Het verbreden van *netcentrische* crisisbeheersing van veiligheidsregio's richting crisispartners blijft de afgelopen jaren terugkomen als hoog op de wensenlijst van veiligheidsregio's, het NCC en het LOCC (Meerjarenagenda Netcentrische Crisisbeheersing, IFV, 2015¹; Staat van Netcentrisch Werken – update 2016, TNO, 2016²). Per regio verschillen de voorkeuren over de accenten van deze verbreding. Zo neigt de ene veiligheidsregio naar een eenduidig beleid, waar de ander vooral ruimte voor maatwerk wil houden (Staat van Netcentrisch werken – update 2016, TNO, 2016).

Niet alleen veiligheidsregio's hebben behoefte aan een verbreding van netcentrische samenwerking. Ook crisispartners nemen het initiatief om actiever samen te werken met de hoofdstructuur van de crisisbeheersing. Een voorbeeld hiervan is de beslissing van Rijkswaterstaat en waterschappen om netcentrisch te gaan werken (zie ook *Crisisbeheersing: het goede vasthouden en effectief omgaan met nieuwe ontwikkelingen, Beleidsplan Crisisbeheersing 2014-2017*³, Ministerie van Infrastructuur en Milieu, 2014). Ook vitale partners als Gasunie en Vitens zijn in het verlengde van het project 'Continuïteit van de Samenleving' pilots netcentrisch werken gestart met als doel beter aan te sluiten op het informatieproces van de veiligheidsregio's (zie bijvoorbeeld: *Evaluatierapport van pilot netcentrisch werken*⁴, Gasunie, 2016).

1.2 Doel beleidskader

Verstoringen in functionele kolommen kunnen leiden tot verstoringen van de openbare orde en veiligheid. Zowel veiligheidsregio's als crisispartners hebben als taak om de gevolgen van die verstoringen te beperken. Om dat te doen is snelle uitwisseling van relevante informatie tussen de betrokken partijen noodzakelijk. Daardoor ontstaat een rijker beeld van de situatie en kan het crisisbeheersingsproces effectiever en efficiënter verlopen. Vanuit dit besef is het doel van het beleidskader om een eenduidige basis te vormen voor het realiseren van netcentrische, professionele en veilige informatie-uitwisseling, waarbij recht wordt gedaan aan de verschillende niveaus van de informatiemanagementorganisatie en ambitieniveaus van veiligheidsregio's en partners.

1.3 Een toekomstvisie voor 2020

In de vorige paragraaf is vastgesteld dat onder veiligheidsregio's, landelijke gremia en crisispartners de behoefte bestaat om netcentrisch samen te werken. Dit beleidskader stelt een toekomstbeeld voor brede netcentrische crisisbeheersing neer dat aansluit bij bestaande initiatieven. Welke kansen liggen er op dit gebied? En hoe kan de situatie er in 2020 uitzien?

¹ <https://www.ifv.nl/adviesennovatie/Documents/20150608-IFV-Meerjarenagenda-Netcentrische-Crisisbeheersing-v1.0.pdf>

² <https://www.ifv.nl/kennisplein/Documents/20161223-TNO-Eindrapportage-Staat-van-Netcentrisch-Werken.pdf>

³ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/jaarplannen/2014/01/14/beleidsplan-crisisbeheersing-2014-2017>

⁴ <https://www.ifv.nl/kennisplein/Documents/201606-Gasunie-Evaluatierapport-pilot-netcentrisch-werken.pdf>

Netcentrische informatiedeling tussen veiligheidsregio's en crisispartners

In 2020 zijn rijksdiensten en vitale partners aangesloten op het informatieproces van de veiligheidsregio's volgens het Referentiekader Netcentrische Crisisbeheersing⁵ (IFV, 2015). Veiligheidsregio's en crisispartners kennen elkaars organisatie, kerntaken, behoeften en ambities, en hebben hierbij samenwerkingsafspraken gemaakt. De partnerschappen tussen veiligheidsregio's en samenwerkingspartijen volgen logischerwijs uit de taken en ambities van deze organisaties. Er bestaat een overzicht van regionale, bovenregionale en landelijke crisispartners en deze partijen worden tijdig gealerteerd op het moment dat zij mogelijk een taak hebben in de crisisbeheersing. Dit kan worden beoordeeld door middel van een overzicht van en inzicht in actuele incidenten.

Een landelijke basisvoorziening crisisbeheersing

Crisispartners kunnen de eigen ambities ten aanzien van informatiemanagement bepalen en de hiervoor geschikte vorm van samenwerking in samenspraak met de veiligheidsregio's kiezen. Het maken van expliciete keuzes in ambitieniveau geeft helderheid in hoe de onderlinge samenwerking er uit kan zien en op welke wijze informatie over een actueel risico of een incident met elkaar wordt gedeeld. Er zal een platform moeten zijn waar deze informatie samenkomt en waarmee informatie van en aan partners kan worden ontsloten. Crisispartners zal de mogelijkheid worden geboden gebruik te maken van de landelijke basisvoorziening. Dit informatiesysteem sluit aan op de landelijke doorontwikkeling van netcentrisch werken, belegd bij het IFV. In de doorontwikkeling van de basisvoorziening wordt voorzien in de mogelijkheid voor relevante partijen om met een ander systeem aan te sluiten op de basisvoorziening middels koppelvlakken. Op dit moment wordt er gewerkt aan de inrichting van een basisvoorziening crisisbeheersing.

Actuele risicobeelden

De in dit document beschreven werkwijze beperkt zich niet tot daadwerkelijke incidenten, maar is ook van toepassing op actuele risico's en mogelijke verstoringen en dreigingen. Op dit moment zien we al dat er een ontwikkeling is naar 'actuele veiligheidsbeelden' (Staat van Netcentrisch werken – update 2016, TNO, 2016⁶). Deze in steeds meer regio's gebruikelijke 'actuele risicobeelden' zouden kunnen worden uitgebreid naar alle veiligheidsregio's. Deze beelden geven inzicht in een actuele veiligheidssituatie in een veiligheidsregio. Op basis van de gerealiseerde samenwerkingen staan de veiligheidsregio's in contact met partners, die op hun beurt in staat zijn informatie te delen over actuele risico's.

Hoe zou samenwerking tussen veiligheidsregio's, rijksdiensten en vitale partners er uit kunnen zien?

Via de actuele risicobeelden komt informatie over actuele risico's of verstoringen bij elkaar. Een waterschap kan bijvoorbeeld in het waterschapsbeeld beschrijven dat er een verhoogde kans is op hoog water en wat ongeveer de (water)effecten hiervan kunnen zijn. Op basis van mogelijke dreiging op het terrein van de openbare veiligheid, kan de veiligheidsregio deze dreiging opnemen in het 'actuele risicobeeld' van de betreffende veiligheidsregio. Dit beeld is toegankelijk voor hulpdiensten en (geautoriseerde en getoetste) en vitale partners, die een rol hebben in de vitale infrastructuur. Op basis van de informatie van de geschetste dreiging, vullen andere partners aan wat de effecten zijn op de eigen systemen, verantwoordelijkheden of werkzaamheden. Door deze informatie-uitwisseling ontstaat een totaalbeeld van de (mogelijke) effecten van een bepaalde dreiging. Omdat de partijen voortdurend met elkaar verbonden zijn in een netwerk, komt er een actueel en geverifieerd

⁵ <https://www.ifv.nl/adviesennovatie/Documents/20150706-IFV-Referentiekader-Netcentrische-Crisisbeheersing-v2.0.pdf>

⁶ <https://www.ifv.nl/kennisplein/Documents/20161223-TNO-Eindrapportage-Staat-van-Netcentrisch-Werken.pdf>

situatiebeeld tot stand. Op basis daarvan kunnen partijen hun rol en verantwoordelijkheid nemen, besluiten voor wie er welke rol is weggelegd en waar partijen elkaar nodig hebben.

1.4 Leeswijzer

Voor de uitbreiding van de bestaande samenwerking binnen veiligheidsregio's met een groot aantal landelijke en (boven)regionale partners is een eenduidig beleid noodzakelijk. Samenwerking met partners die over de grenzen van veiligheidsregio's actief zijn, vergt uniformiteit in de werkwijze van veiligheidsregio's en van partners, in ieder geval op de koppelvlakken van samenwerking.

De volgende vier hoofdstukken vormen een basis voor succesvolle netcentrische samenwerking tussen veiligheidsregio's en crisispartners:

Hoofdstuk 2: Verscheidenheid in partners en veiligheidsregio's

Hoofdstuk 3: Realiseren van een netcentrische samenwerking

Hoofdstuk 4: Waarborgen van professionele en veilige informatie-uitwisseling

Hoofdstuk 5: Op weg naar netcentrische samenwerking

In hoofdstuk twee wordt uitgelegd hoe diverse partners en veiligheidsregio's zich kunnen oriënteren op onderlinge samenwerking.

Hoofdstuk drie onderscheidt thema's waarover veiligheidsregio's en crisispartners samenwerkingsafspraken kunnen maken.

In hoofdstuk vier wordt uitgelegd hoe veilige en professionele informatie-uitwisseling tussen veiligheidsregio's en crisispartners in het voorgestelde beleid wordt gewaarborgd.

Ten slotte wordt in hoofdstuk vijf een voorzet gedaan voor het in de praktijk brengen van dit beleidskader.

Dit beleidsstuk hangt tevens samen met de volgende middelen die tot de beschikking staan van veiligheidsregio's en crisispartners.

Het beleid omarmt:

- Het *Referentiekader Netcentrische Crisisbeheersing*. In dit stuk staan het doel, de principes en de inhoudelijke aspecten van netcentrisch werken beschreven. Het is raadzaam om hiervan kennis te nemen voor een beter begrip van dit beleidsstuk.

Uit het beleid volgen de onderstaande hulpmiddelen om tot effectieve en efficiënte informatiesamenwerking te komen tussen veiligheidsregio's en crisispartners:

- Het *Stappenplan Netcentrische Samenwerking* (zie paragraaf 6.1). Dit hulpmiddel is een document waarin stappen worden beschreven om dit beleid in de praktijk invulling te geven.
- *Realisatiedocumenten*. Deze documenten zijn praktische hulpmiddelen waarvan gebruik kan worden gemaakt wanneer veiligheidsregio's en crisispartners met elkaar de informatiesamenwerking vormgeven. Realisatiedocumenten zijn op te vragen bij de Werkgroep Samenwerken Crisispartners.
- Een *toetsing* (zie hoofdstuk 4). Er wordt tevens een toetsing gerealiseerd die een aantal onderlinge samenwerkingsafspraken die verband houden met informatie-uitwisseling toetst aan minimale randvoorwaarden. Deze toetsing zal beschikbaar zijn voor de kernsamenwerking, structurele samenwerking en standby-samenwerking (zie paragraaf 2.2). In navolging van dit beleidskader worden praktische zaken rondom de toetsing (zoals de toetsingsdocumenten en de kosten van de toetsing) nader uitgewerkt.

2 Verscheidenheid in partners en veiligheidsregio's

De term 'crisispartners' is een brede aanduiding voor alle zelfstandige organisaties die een rol kunnen spelen in crisisbeheersing en rampenbestrijding. Vanzelfsprekend zijn dit ook partijen waarmee de veiligheidsregio's, vanwege hun kerntaken, moeten samenwerken wanneer er sprake is van dreiging of gevaar. Voorafgaand aan een crisis kunnen veiligheidsregio's en crisispartners al onderlinge voorbereidingen treffen door samenwerkingsafspraken te maken. Dit vergroot de kans op effectieve risico- en crisisbeheersing.

Net als veiligheidsregio's hebben crisispartners eigenstandige kerntaken in het crisisbeheersingsproces, zelfstandige organisatiestructuren en afzonderlijke belangen. Crisispartners kunnen behoren tot de algemene of functionele kolom en afkomstig zijn uit ongelijksoortige sectoren. Vanuit hun sector en vanuit hun verantwoordelijkheden zijn crisispartners in staat om specifieke kennis, capaciteiten en mandaten aan de crisisorganisatie als geheel toe te voegen.

Het voorgestelde beleid legt de basis voor een brede formatie van evenwichtige en effectieve partnerschappen tussen veiligheidsregio's en crisispartners, met oog voor de kerntaken en autonomie van de samenwerkingspartijen. In paragraaf 2.1 t/m 2.3 wordt uiteengezet waarom de kerntaken, de reikwijdte (regionaal, bovenregionaal of landelijk) en het ambitieniveau van een partner van betekenis zijn bij de realisatie van netcentrische samenwerking tussen veiligheidsregio's en crisispartners. In paragraaf 2.4 wordt de adoptieregio voorgesteld als instrument om eenduidige samenwerking te realiseren.

2.1 Kerntaken van crisispartners

Netcentrische samenwerking dient een logische uitkomst te zijn van de kerntaken die de samenwerkingspartijen kunnen hebben in crisisbeheersing. Dit helpt de grenzen van ieders verantwoordelijkheden te definiëren en geeft richting aan de beoogde samenwerking.

Globaal kunnen crisispartners onderstaande kerntaken vervullen in de crisisorganisatie:

- A. **Kerntaak als hulpdienst.** Crisispartner in de primaire kernbezetting van de veiligheidsregio – typisch deel uitmakend van de *algemene keten*;
- B. **Kerntaak als beheerder.** Crisispartner met een verantwoordelijkheid voor of zorgplicht van een systeem, gebied of object – typisch deel uitmakend van een *functionele keten* (inclusief vitale partners);
- C. **Kerntaak als dienstverlener.** Crisispartner met specifieke capaciteit, kennis of vaardigheden;
- D. **Onvoorziene taak als incidentele partner.** Partij die incidenteel betrokken raakt bij de crisisorganisatie, terwijl het vanwege haar taken en verantwoordelijkheden vooraf niet voor de hand ligt dat zij optreedt als crisispartner.

Bij crisispartners die een taak hebben in de categorieën A t/m C wordt gesproken over een *kerntaak*, omdat deze partners een heldere missie, opdracht of verantwoordelijkheid in de crisisorganisatie hebben die vooraf te definiëren is. Bij de incidentele partner is geen sprake van een kerntaak. Het gaat hier namelijk om crisispartners die een *onvoorziene taak* krijgen. Het onvoorspelbare karakter van de activiteit van de partner in de crisisbeheersing maakt dat deze partner als incidentele partner wordt gezien. Wel is het mogelijk dat deze partner gelijksoortige taken vervult als partners met kerntaken. De scope van dit document begrenst zich tot samenwerking met partners van de veiligheidsregio's met taken die binnen de categorieën A t/m D vallen.

Eén crisispartner kan kerntaken hebben die in verschillende categorieën vallen. Defensie kan bijvoorbeeld enerzijds ondersteunen met capaciteit (vanwege haar kerntaken als dienstverlener) en anderzijds heeft Defensie, bij een incident op een vliegbasis, kerntaken als 'verantwoordelijke van een object' (vanwege haar kerntaak als beheerder). Het is van belang dat veiligheidsregio's en partners zich bewust zijn van alle kerntaken van de crisispartner en bij een incident een bewuste keuze maken aan welke kerntaken in dat specifieke geval wordt geraakt. Het is denkbaar dat veiligheidsregio en crisispartner verschillende afspraken maken voor verschillende kerntaken van de crisispartner.

Indien een crisis beleidsterreinen van verschillende ministeries raakt, is interdepartementale informatie-uitwisseling en coördinatie gewenst. Informatie-uitwisseling kan plaatsvinden tussen rijksdiensten van functionele kolommen en de veiligheidsregio's, maar ook op het niveau van departementale coördinatiecentra (DCC's). Op dit laatste niveau is het Nationaal Crisiscentrum (NCC) namens de algemene keten de primaire samenwerkingspartner van de DCC's van de functionele ketens.

In het voorgestelde beleid is het definiëren van de kerntaken van de crisispartner een belangrijke stap in het proces om de onderlinge samenwerkingsbehoeften in kaart te brengen. Op basis van deze behoeften kan er een keuze worden gemaakt voor de hoedanigheid van de samenwerking tussen de crisispartner en de veiligheidsregio('s), in de vorm van een samenwerkingsprofiel (zie paragraaf 2.2).

2.2 Keuze samenwerkingsprofiel

Samenwerking valt in beginsel niet te vatten in een lijst of 'hokje'. Uit eerdere pilots en gesprekken met crisispartners blijkt dat er binnen deze diverse groep (deel)organisaties te onderscheiden zijn met overeenkomstige kerntaken, behoeften of ambities die relevant zijn voor hun partnerschap met een veiligheidsregio. Hierom zijn een vijftal samenwerkingsprofielen opgemaakt, welke helpen om informatiesamenwerking met betrokkenheid van verschillende veiligheidsregio's en crisispartners op een inzichtelijke wijze tot stand te brengen. Voor een compleet overzicht van deze profielen, zie Tabel 1 aan het eind van deze paragraaf.

2.1.1 Kerntaken als hulpdienst of beheerder

Afhankelijk van het ambitieniveau kan er door crisispartners met een kerntaak als hulpdienst of beheerder voor gekozen worden om samen te werken volgens een samenwerkingsprofiel. De *koppelsamenwerking* is de samenwerkingsvorm die veiligheidsregio's en de meeste vitale partners in de bestaande situatie aanwenden wanneer afstemming nodig is ten tijde van crisis.

Veiligheidsregio's en crisispartners kunnen de ambitie hebben om samen te werken volgens een *structurele samenwerking*, waarbij de partner een beperkte informatieorganisatie inricht, maar die in tegenstelling tot een kernsamenwerking (nog) niet volledig netcentrisch werkt. Een andere vorm van ambitie is een *kernsamenwerking*. Hierbij kiest de crisispartner ervoor om netcentrisch te werken in de gehele interne crisisorganisatie.

Aan de samenwerkingsprofielen ligt geen rangschikking of maturiteitsniveau ten grondslag. Het ene profiel levert niet per definitie meer op dan het andere. Het enige criterium voor de keuze van een profiel, is dat het past bij de kerntaken van de betreffende partner. Vanuit deze kerntaken kan de crisispartner, in samenspraak met de veiligheidsregio, de passende samenwerkingsvorm te bepalen.

Partners met een kerntaak als hulpdienst of dienstverlener en ambities om een eigen informatieorganisatie in te richten kunnen kiezen uit een structurele samenwerking en kernsamenwerking. Een partner die samenwerkt volgens een koppelsamenwerking kent geen informatiemanagementorganisatie, zoals hieronder wordt toegelicht.

- *Koppelsamenwerking*

Een partner uit de algemene of een functionele keten met een specifieke taak, verantwoordelijkheid of zorgplicht (als hulpdienst of beheerder) kan samenwerken met de veiligheidsregio volgens een KOPPELSAMENWERKING. Dit is hoe de veiligheidsregio's in de bestaande situatie samenwerken met het grootste deel van de vitale partners. Bij een koppelsamenwerking kent de partner een interne crisisbeheersingsstructuur, maar heeft deze het informatiemanagementproces nog niet ingericht binnen de organisatie. Daarom kan deze crisispartner in de regel geen gebruik maken van LCMS. Als de partner een kerntaak heeft in de crisisorganisatie sluit hierom vaak een liaison aan bij het coördinerende team van de veiligheidsregio om informatie-uitwisseling tot stand te brengen en om multidisciplinaire afstemming mogelijk te maken.

- *Structurele samenwerking en kernsamenwerking*

Crisispartners uit de algemene of een functionele keten met een kerntaak als hulpdienst of beheerder kunnen direct bij aanvang van een incident informatie delen over zowel risico's, effecten, genomen maatregelen en benodigde capaciteiten. Snelle, betrouwbare en wederzijdse informatie-uitwisseling tussen veiligheidsregio's en deze partners is noodzakelijk voor een degelijk beeld van de impact van het incident. Voor deze partners zijn de profielen STRUCTURELE SAMENWERKING en KERNSAMENWERKING uitgewerkt.

De STRUCTURELE SAMENWERKING past bij een partner die intern niet (volledig) netcentrisch werkt en die ambitie vooralsnog niet heeft. Er is sprake van informatie-uitwisseling waarbij met behulp van situatierapportages informatie wordt aangeleverd op gezette tijden. Er is sprake van een informatiemanagementorganisatie die informatie in minimale mate kan duiden en verbeteren. Om deze reden kunnen leesrechten en beperkte schrijfrechten in LCMS worden verleend. Het leveren van input via LCMS gebeurt onder regievoering van de veiligheidsregio.

Door intern meer ervaring op te doen met het informatiemanagementproces kan de partner bijvoorbeeld toegroeien van een structurele samenwerking naar een kernsamenwerking met de veiligheidsregio('s).

Het profiel van een KERNSAMENWERKING past typisch bij een crisispartner met een algemene of functionele verantwoordelijkheid die de ambitie heeft om ook intern netcentrisch informatie uit te wisselen (of deze werkwijze in de praktijk al toepast). Om samen te werken volgens dit profiel moet de partner in staat zijn om voortdurend een actueel en geverifieerd beeld op te stellen, te onderhouden en te delen.

2.2.2 Kerntaken als dienstverlener

Crisispartners met een kerntaak als dienstverlener kunnen samenwerken met veiligheidsregio's volgens een *standby-samenwerking*, waarbij een functionaris van de partner informatie vanuit de algemene crisisorganisatie kan monitoren op de momenten dat dit noodzakelijk is.

- *Standby-samenwerking*

Voor partners met specifieke capaciteit, kennis of vaardigheden (als dienstverlener) is het profiel STANDBY-SAMENWERKING uitgewerkt. De standby-samenwerking betreft een partnerschap waarbij vroegtijdig informatie wordt gedeeld over een incident dat mogelijk relevant is voor de partner. De standby-partner 'monitort' of er incidenten zijn die relevant zijn gezien de kerntaken van de organisatie. Als dat het geval is, kan de partner via de regievoerende informatiemanager toegang krijgen tot het situatiebeeld van het incident en neemt deze vanaf dat moment eigenstandig actief deel aan de crisis- en informatieorganisatie. Andersom kan de veiligheidsregio de crisispartner ook vragen om mee te kijken in het situatiebeeld van een incident. Als blijkt dat de partner geen taken heeft in de crisisorganisatie, wordt de partner ontkoppeld van het informatieproces van de crisisorganisatie.

Partners met een specifieke capaciteit, kennis of vaardigheden kunnen ook aansluiten op het informatieproces van de crisisorganisatie via een monodiscipline of een multidisciplinair gremium. In sommige gevallen is het wenselijk dat crisispartners met specifieke verantwoordelijkheden (als hulpdienst of beheerder) kunnen beslissen over inschakeling van crisispartners met specifieke capaciteiten of expertises (als dienstverlener). Hierbij sluit de partner aan via een proces dat onder de zeggenschap valt van een andere (reeds aangesloten) partner uit de algemene of functionele keten. Voorbeeld van een samenwerking waarbij een standby-partner via een ander proces aansluit zijn de afspraken tussen de veiligheidsregio's en Slachtoffer Informatie Systematiek (SIS). Deze partner sluit aan onder het mandaat van Bevolkingszorg.

2.2.3 Kerntaken als incidentele partner

Met incidentele partners kan informatie-uitwisseling tot stand komen via een *ad-hoc-aansluiting*.

- *Ad-hoc-aansluiting*

Er kan ook sprake zijn van een crisispartner zonder een vooraf vast te stellen kerntaak in de crisisbeheersing, maar die wel een onvoorziene taak krijgt als incidentele partner. Hiervoor kan een AD-HOC-AANSLUITING worden gerealiseerd. Dat wil zeggen dat een veiligheidsregio zorg draagt voor het *ad hoc* betrekken van de partner bij het informatieproces van de crisisorganisatie. Dit wordt gerealiseerd door de partner te voorzien van (onder andere) een opgeleide en ervaren informatiemanager. Een ad-hoc-aansluiting is een tijdelijke noodmaatregel van een veiligheidsregio, omdat de partner niet of niet volledig in staat is om een eigen informatieproces in gang te zetten. Dit neemt niet weg dat de partner zelf verantwoordelijk is voor het aanleveren informatie.

Een ad-hoc-aansluiting kan tot stand komen doordat een partner, waarvan de kans zeer gering is dat deze bij crisisbeheersing betrokken raakt, toch een bepaalde verantwoordelijkheid krijgt in het bestrijdingsproces.

Ook kan het ambitieniveau van een partner resulteren in een ad-hoc-aansluiting. Voor sommige partners kan een kosteneffectiviteitsanalyse ertoe leiden dat zij er bewust voor kiezen zich intern niet netcentrisch voor te bereiden op rampen, crises of calamiteiten. De

verantwoordelijkheid van de keuze van dit ambitieniveau valt onder de eigenstandige zorgplicht en ligt primair bij een crisispartner zelf.

Bij een ad-hoc-aansluiting kan de partner gebruik maken van capaciteiten van een veiligheidsregio voor het verwezenlijken van een eigen informatieproces. Een veiligheidsregio bepaalt daarom of een ad-hoc-aansluiting kan worden ingezet en onder welke voorwaarden dit gebeurt. De mogelijkheid van een ad-hoc-aansluiting leidt dus niet automatisch tot de beschikbaarheid hiervan voor een partner. Een veiligheidsregio wordt ook geen verplichtingen opgelegd over de personele en/of materiële capaciteit die beschikbaar gesteld wordt aan een partner bij een ad-hoc-aansluiting.

Tabel 1. Overzicht netcentrische samenwerkingsprofielen

Kerntaak van crisispartner	Profiel	Kenschets	Regievoering door partner op eigen beeld in de informatie-organisatie?	Lees-rechten in LCMS?	Schrijf-rechten in LCMS?	Aan-spreek-punt Informatie	Aan-spreek-punt Coördinatie
HULPDIENST OF BEHEERDER MET ZORGPLICHT VOOR EEN SYSTEEM, GEBIED OF OBJECT	KERN-SAMENWERKING	Partner heeft intern een netcentrische informatieorganisatie en onderhoudt een actueel, geverifieerd eigen beeld	Ja, indien mogelijk import uit netcentrisch eigen beeld	Ja	Ja, koppeling met tabblad veiligheidsregio	HIN (piket)	AC (piket)
	STRUCTURELE SAMENWERKING	Partner heeft intern vakbekwame functionarissen die het informatiemanagement en leiding & coördinatie invullen, maar de organisatie, interne processen of techniek ondersteunen het informatiemanagement niet	Nee	Ja	Bepaalde schrijfmogelijkheden onder regie van de veiligheidsregio	HIN	AC
	KOPPEL-SAMENWERKING	Partner heeft een eigen crisisbeheersingsstructuur, maar kent geen proces informatiemanagement. Rapporteert periodiek via SitRap	Nee	Nee, lezen informatie buiten LCMS om door de liaison	Nee, aanleveren van informatie buiten LCMS om door liaison	Liaison	Liaison of Beslissingsbevoegde
DIENT-VERLENER MET EXPERTISE OF CAPACITEIT	STANDBY-SAMENWERKING	Partner staat stand-by en kijkt zelfstandig mee in de activiteit om de mogelijke eigen rol te beoordelen of sluit aan via één van de processen, monodisciplines of multidisciplinaire gremia	Nee	Ja, sprake van (bepaalde) leestoegang in specifieke activiteit(en)	Nee	HIN	HIN of Beslissingsbevoegde
GEEN KERNTAAK, MAAR INCIDENTELE PARTNER	AD-HOC-AANSLUITING	Partner heeft geen informatieorganisatie; informatieverantwoordelijkheid wel belegd; heeft selectief toegang tot informatie	Nee	Nee, lezen van informatie buiten LCMS om of via gedetacheerde HIN	Nee, aanleveren van informatie buiten LCMS om of via gedetacheerde HIN	Liaison of gedetacheerde HIN (vanuit de veiligheidsregio)	

Het is van belang om bij Tabel 1 te benadrukken dat voor crisispartners met kerntaken als *hulpdienst* of *beheerder met een zorgplicht* meerdere manieren van samenwerking denkbaar zijn. Indien een partner ervoor kiest om een kernsamenwerking met de veiligheidsregio vorm te geven, werkt de partner toe naar een volledig netcentrische informatieorganisatie. Bij een structurele samenwerking kiest de partner voor een beperkte informatieorganisatie die (nog) niet netcentrisch werkt. Bij een koppelsamenwerking kent de crisispartner geen informatiemanagementproces. Dit is voor veel crisispartners de bestaande situatie.

2.3 Regionale, bovenregionale en landelijke partners

2.3.1 Regionale partners

Veiligheidsregio's en crisispartners kunnen op regionaal niveau een partnerschap aangaan. Dit houdt in dat een crisispartner en één veiligheidsregio afspraken met elkaar maken over hoe zij gaan samenwerken. Vanuit het oogpunt van de betreffende veiligheidsregio wordt de crisispartner hiermee een regionale partner. Het streven is om vanaf 2020 te beoordelen of de samenwerkingsverbanden tussen veiligheidsregio's en regionale crisispartners tegemoetkomen aan de randvoorwaarden voor professionele en veilige informatie-uitwisseling.

Met de term '**regionale partner**' wordt in dit document bedoeld:

Een partner in de risico- en crisisbeheersing, die minstens één van de in dit document omschreven kerntaken van crisispartners heeft en waarmee één of twee veiligheidsregio('s) een samenwerkingsverband heeft of wenst te hebben.

Samenwerken met een regionale partner betekent dat de samenwerking met de informatieorganisatie voor deze partij beperkt blijft tot enkel die veiligheidsregio. Zodra de gerealiseerde samenwerking ook buurregio's of andere activiteiten aangaat die de scope van de regio te boven gaan, wordt gesproken van een bovenregionale of landelijke partner (zie volgende paragraaf). In de praktijk kan deze lijn echter niet altijd duidelijk worden getrokken. Het is immers goed mogelijk dat een regionale partner betrokken raakt bij een bovenregionaal incident.

Voorbeelden van regionale partners kunnen een lokaal openbaar vervoerder, een havenbedrijf of omgevingsdienst zijn indien het waarschijnlijk is dat zij een kerntaak binnen de grenzen van één veiligheidsregio hebben.

In de huidige situatie bestaan er al afspraken over informatie-uitwisseling, alarmering en mandaten tussen regionale partners en veiligheidsregio's. Dit soort afspraken zijn deels geëffectueerd in de vorm van accounts in LCMS en een cursus in de bediening van de tool. Minder vaak worden hier ook de inrichting van de informatieorganisatie, het informatieproces en opleidingen over het voeren van regie, het verifiëren en actualiseren van het eigen beeld evenals het thematisch werken onder verstaan.

Het voorgestelde beleid omarmt de ambitie om ook regionale partners te toetsen op een aantal minimale randvoorwaarden volgens de toetsingsprocedure zoals omschreven in dit beleidskader (zie hoofdstuk 5). Dit streven is noodzakelijk en dringend vanwege de volgende redenen:

- **Grenzen vervagen.** Een lokaal incident kan impact hebben op bovenregionaal niveau. Op dat moment hebben spelers buiten de regio gestructureerde, actuele, geverifieerde informatie uit het situatiebeeld nodig. Binnen LCMS dient informatie dus continu te worden georganiseerd, gedeeld, geactualiseerd en geverifieerd.

Indien een partner niet in staat is om deze informatie op deze wijze uit te wisselen kan verouderde, foutieve en inconsistente informatie in omloop komen. Dit raakt dus niet alleen de veiligheidsregio zelf, maar ook de betrokken organisaties buiten de regio, zoals rijksdiensten, buurregio's en crisispartners.

- **Het delen van informatie over incidenten met personen buiten de crisisorganisatie brengt dreigingen met zich mee.** Specifieke informatie over een incident kan gevoeligheden bevatten over publieke, commerciële en persoonlijke belangen. Het is essentieel dat informatiestromen onder controle blijven en dat gevoelige informatie niet ongewenst buiten de crisisorganisatie belandt. Hierdoor kan de veiligheid van de samenleving (o.a. in fysiek, economisch en sociaal-psychologisch opzicht) in gevaar komen. Daarom zou het informatieproces van de crisisorganisatie enkel toegankelijk moeten zijn voor crisispartners die een doelmatige functie hebben in de crisisorganisatie en professioneel en veilig met informatie om kunnen gaan.
- **Brondata van LCMS is uiterst gevoelig.** Er ontstaat een zeer risicovolle situatie indien LCMS beschikbaar is voor partijen die geen professionele informatie-organisatie hebben. Kaartlagen geven inzicht in de locaties van kwetsbare plekken zoals brandkranen, gasverdeelstations en drinkwatervoorzieningen. Het uitdelen van LCMS-accounts zonder daarbij voorwaarden te stellen, brengt hierom een onaanvaardbaar risico met zich mee. Tevens kan van partners die eigen brondata beschikbaar stellen niet worden verwacht dat zij deze data aanleveren zonder te kunnen vertrouwen op de professionaliteit van de gebruikers.
- **Belang eenduidigheid in samenwerking veiligheidsregio's met partners.** Voor zowel veiligheidsregio's als partners kan een diffuus toetsingsbeleid leiden tot een ongewenst gebrek aan eenduidigheid. Het niet toetsen van een samenwerkingsverband met betrokkenheid van één of twee veiligheidsregio('s) zou betekenen dat de betrokken veiligheidsregio's en crisispartners onder een ander regime vallen dan bij een bovenregionale of landelijk samenwerkingsverband. Het is raadzaam deze verschillen in beleid te vermijden, alleen al om te winnen aan duidelijkheid en transparantie.

Om veiligheidsregio's en crisispartners de benodigde voorbereidingstijd te geven om hun samenwerking te verstevigen langs de lijnen van dit beleidskader zal deze toetsing niet direct met ingang van dit beleid worden uitgevoerd. Vanaf 2020 zullen regionale afspraken wel worden getoetst. Vanzelfsprekend mogen samenwerkingsverbanden tussen veiligheidsregio's en crisispartners ook vóór 2020 getoetst worden. Er kan tevens door het Veiligheidsberaad of de veiligheidsregio's zelf de ambitie worden uitgesproken dat regionale netcentrische samenwerkingen dienen te voldoen aan de gestelde richtlijnen uit het toetsingskader, als onderdeel van dit beleid (zie hoofdstuk 4).

2.3.2 Bovenregionale en landelijke partners

In veel gevallen is het wenselijk dat crisispartners kunnen samenwerken met meer dan één regio. Bijvoorbeeld wanneer een partner werkzaamheden verricht (of kan verrichten) in meerdere regio's. Partners waarvoor netcentrische samenwerking met meerdere veiligheidsregio's gewenst is kunnen worden verdeeld in twee categorieën: bovenregionale en landelijke partners. Tussen de implicaties van dit beleidskader voor deze twee soorten partners zit weinig verschil.

Met de term '**bovenregionale partner**' wordt in dit document bedoeld:

Een partner in de risico- en crisisbeheersing, die minstens één van de in dit document omschreven kerntaken van crisispartners heeft en waarmee drie of meer veiligheidsregio's een samenwerkingsverband hebben of wensen te hebben.

Een bovenregionale partner is vaak een partij met een zorgplicht voor een bepaald systeem of gebied. Voorbeelden hiervan zijn een regionaal netbeheerder van een elektriciteitsnetwerk, een waterleidingbedrijf of de Kustwacht. De specifieke zorgplicht van deze partners stelt de kaders voor de kerntaken van de partner en tot het grondgebied waar de partner actief is. Bij bovenregionale partners is de partner meestal actief binnen de grenzen van meerdere veiligheidsregio's.

Met de term '**landelijke partner**' wordt in dit document bedoeld:

Een partner in de risico- en crisisbeheersing, die één van de in dit document omschreven kerntaken van crisispartners heeft en waarmee alle veiligheidsregio's een samenwerkingsverband hebben of wensen te hebben.

Landelijke partners zijn vaak samenwerkingspartijen die capaciteit, kennis of vaardigheden in huis hebben die in elke veiligheidsregio benodigd kunnen zijn tijdens crisissituaties. Rijkswaterstaat en de EOD gelden hierbij als voorbeeld. Ook partijen met een landelijke zorgplicht voor een gebied of systeem, zoals Staatsbosbeheer of Gasunie, kunnen in beeld komen als landelijke partner.

In de volgende paragraaf zal verder worden uitgelegd hoe netcentrische samenwerking met bovenregionale en landelijke partners tot stand kan komen. Hierbij zal de term 'adoptieregio' worden geïntroduceerd, welke inhoudt dat een veiligheidsregio namens de andere betrokken veiligheidsregio's de samenwerkingsafspraken met de partner maakt.

In 2017 wordt gestart met het realiseren van de samenwerkingen tussen veiligheidsregio's en bovenregionale en landelijke partners. Het doel is om in 2020 alle samenwerkingsverbanden met deze crisispartners te hebben gerealiseerd en getoetst, zodat informatie-uitwisseling plaatsvindt op basis van een professionele en veilige informatie-organisatie. Voor partners die een partnerschap met meerdere regio's nastreven is de urgentie van eenduidigheid in deze samenwerkingen hoog. Naast redenen omwille van efficiëntie, effectiviteit en informatieveiligheid, leiden verschillen in de voorwaarden die veiligheidsregio's stellen aan toegang tot samenwerking (met gebruik van LCMS) immers tot een onwerkbaar situatie voor deze crisispartners, omdat zij telkens moeten voldoen aan andere vereisten.

2.4 De adoptieregio

Voor crisispartners die bovenregionaal of landelijk opereren, is een eenduidige en uitwisselbare samenwerking noodzakelijk. Van deze partners kan niet verwacht worden dat zij verschillende werkwijzen hanteren bij diverse veiligheidsregio's. Zeker tijdens een crisissituatie is het van belang dat betrokken partijen in de crisisbeheersing weten wat zij aan elkaar hebben. Daarom omschrijft deze paragraaf de mogelijkheid om een netcentrische samenwerking te realiseren via een 'adoptieregio'. Dit is een veiligheidsregio die een aantal algemene samenwerkingsafspraken maakt met een crisispartner in samenspraak met alle betrokken veiligheidsregio's. Het naderhand maken van aanvullende of specifieke samenwerkingsafspraken tussen een crisispartner en een individuele veiligheidsregio is in veel gevallen nodig om de samenwerking te polijsten op regionaal niveau.

Eén aanspreekpunt voor crisispartners en veiligheidsregio's

Een crisispartner die wenst om met drie of meer veiligheidsregio's een samenwerking te starten kan in de voorbereidende fase in gesprek met een adoptieregio, die namens de andere veiligheidsregio('s) afspraken maakt met de crisispartner over hoe de samenwerking wordt vormgegeven. Voor veel bovenregionale en landelijke partners is een centraal aanspreekpunt bij de veiligheidsregio's voor het maken van samenwerkingsafspraken een *must*. Dit stelt de crisispartner en veiligheidsregio's in staat om via één afgevaardigde veiligheidsregio een gemeenschappelijke basis te creëren voor samenwerking tussen de crisispartner en veiligheidsregio's. Crisispartners die voor elke veiligheidsregio relevant zijn, weten door het maken van landelijke afspraken wat zij van de samenwerking met veiligheidsregio's kan verwachten en vice versa. Bovendien kan middels de adoptieregio het realisatietraject van samenwerking tussen deze partners en de betrokken veiligheidsregio's worden verkort. Specifieke samenwerkingsafspraken tussen een veiligheidsregio en een crisispartner zijn in sommige gevallen nodig om de samenwerking op regionaal niveau te optimaliseren.

De adoptieregio neemt in samenspraak met de andere betrokken regio's de verantwoordelijkheid om namens de betrokken veiligheidsregio's te komen tot een wenselijke en kwalitatief goede samenwerking (zie paragraaf 3.2).

Onderhouden van partnerschap

Ook zorgt de adoptieregio ervoor dat de samenwerking in stand kan worden gehouden. Dit houdt in dat de adoptieregio er samen met de crisispartner voor zorgt dat de samenwerking in het verlengde van de gezamenlijke afspraken en ambities van de partner en betrokken veiligheidsregio's ligt. Hierom is het verstandig een terugkerend evaluatiemoment tussen crisispartner en adoptieregio (met inbreng van alle betrokken veiligheidsregio's) vast te leggen in de samenwerkingsafspraken.

Tabel 2. Het maken van samenwerkingsafspraken tussen veiligheidsregio('s) en crisispartners

<i>Soort partner</i>	<i>Definitie</i>	<i>Maken van samenwerkingsafspraken</i>	<i>Tijdstip waarop afspraken met crisispartners zijn gemaakt, geformaliseerd en getoetst (ambitie)</i>
Regionale partner	Partner waarmee één of twee veiligheidsregio('s) een samenwerkingsverband heeft of hebben.	Tussen crisispartner en betreffende veiligheidsregio('s)	Te bepalen door veiligheidsregio('s) en crisispartner zelf, toetsing vereist vanaf 2020
Bovenregionale partner	Partner waarmee drie of meer veiligheidsregio's samenwerken, omdat deze partner territoriaal gebonden taken en verantwoordelijkheden heeft in de betreffende regio's	Tussen crisispartner en adoptieregio (namens alle betrokken veiligheidsregio's)	1 juni 2020
Landelijke partner	Partner die vanwege de eigen taken en verantwoordelijkheden actief kan zijn in elke veiligheidsregio	Tussen crisispartner en adoptieregio (namens alle veiligheidsregio's)	1 juni 2020

2.5 Overzicht actiepunten

Actiepunten H2: Verscheidenheid in partners en veiligheidsregio's
Veiligheidsregio's
<ul style="list-style-type: none">○ In beeld brengen van de meest relevante partners en hun kerntaken in de crisisbeheersing (vaak al gedaan in het regionaal crisisplan/beleidsplan).○ In beeld brengen van de (bestaande) ambities, bijvoorbeeld in de vorm van convenanten.○ Bepalen van de ambitie van de veiligheidsregio om samenwerking met meest relevante partners te professionaliseren (bijv. door het worden van adoptieregio, zie 3.2).○ Bepalen van de voorwaarden voor een ad-hoc-aansluiting.
Crisispartners
<ul style="list-style-type: none">○ Bepalen van de eigen (wettelijke) kerntaken in de crisisbeheersing.○ Kiezen, binnen het kader van kerntaken, welk ambitieniveau voor netcentrische samenwerking gewenst is – waarbij ambitieniveau wordt vertaald naar samenwerkingsprofiel.○ Bovenstaande keuze bespreken met veiligheidsregio.○ Zoeken vragen en vinden van een passende adoptieregio.○ Contact leggen met de koepelorganisatie ten aanzien van eenduidige ambitie binnen de sector.
NCC / LOCC
<ul style="list-style-type: none">○ Het overzicht dat wordt aangeleverd door de Werkgroep Samenwerken Crisispartners in beheer nemen, op continue basis actualiseren en dit permanente overzicht inzichtelijk maken voor alle veiligheidsregio's.
Werkgroep Samenwerken Crisispartners
<ul style="list-style-type: none">○ Opstellen van een landelijk overzicht dat antwoord geeft op de vragen:<ol style="list-style-type: none">1) Welke partner werkt volgens welk samenwerkingsprofiel samen met welke veiligheidsregio('s)?2) Met welke partner is welke regio in gesprek?3) Is de samenwerking tussen veiligheidsregio('s) en crisispartner getoetst?4) Welke veiligheidsregio is adoptieregio bij welke partner? (zie paragraaf 2.4)Dit overzicht aanleveren aan het NCC en LOCC.○ Zowel in grote lijnen als in detail verduidelijken wat er van een adoptieregio wordt verwacht en deze verwachtingen kenbaar maken aan en inzichtelijk maken voor alle veiligheidsregio's.
Regiegroep Netcentrisch Werken
<ul style="list-style-type: none">○ <i>Voorzitter regiegroep:</i> Bepalen ambitie om op den duur (bijv. 2020) ook de bestaande regionale aansluitingen op te schonen en te toetsen.

3 Realiseren van een netcentrische samenwerking

Het initiatief voor het realiseren van samenwerking ligt zowel bij de veiligheidsregio's als bij de diverse crisispartners. Het realisatieproces draait om het verkennen van mogelijkheden, het afstemmen met betrokken partijen en het concretiseren van samenwerkingsafspraken. Netcentrisch samenwerken is immers méér dan aansluiten op een informatiesysteem. Naast de techniek is het van belang dat functionarissen vakbekwaam zijn en werken volgens op elkaar afgestemde processen binnen een organisatie die is ingericht op informatie-uitwisseling.

3.1 Samenwerkingsafspraken

Zoals eerder is vastgesteld, is het van belang dat veiligheidsregio's en crisispartners samen de afspraken bepalen die de basis vormen voor de samenwerking. Deze basisvoorwaarden moeten ertoe leiden dat de functionarissen van beide partijen doelgericht, professioneel en veilig omgaan met informatie-uitwisseling. De beginselen die hierom geborgd dienen te zijn binnen de samenwerking tussen veiligheidsregio's en crisispartners zijn in ieder geval dat elke samenwerkingspartij:

- **..weet wat zijn kerntaken zijn.** De partij weet waar zijn rol ligt en maakt op basis hiervan een keuze om wel of geen actie te ondernemen.
- **..weet wat hij doet en wat hij laat.** De partij is in staat om de eigen handelingsmogelijkheden te bepalen en maakt hier een bewuste keuze in.
- **..weet verantwoordelijk om te gaan met gevoelige informatie.** De partij deelt informatie vanuit de crisisorganisatie niet met derden of omwille van doeleinden die buiten het samenwerkingsverband vallen.
- **..beheerst de basisprocessen van informatiemanagement.** De gebruiker kan een situatiebeeld actualiseren, verifiëren en weet gedurende het informatiemanagementproces waar de regievoering ligt.
- **..weet hoe een situatiebeeld wordt opgesteld.** De partij kan een thematisch situatiebeeld lezen, begrijpt het doel van de thema's en basisfunctionaliteiten van LCMS. Indien een partij schrijfrechten in LCMS krijgt, dient deze ook een eigen beeld en situatiebeeld te kunnen vervaardigen.

Randvoorwaarden per samenwerkingsprofiel

Het verbreden van netcentrische samenwerking gaat om het koppelen van de informatiemanagementprocessen van de veiligheidsregio's met de crisispartners. Om deze koppeling robuust te maken, moeten de samenwerkingspartijen met elkaar een aantal randvoorwaarden scheppen. Hierbij kan het gaan over de inrichting van het informatiemanagementproces, maar ook over het proces van leiding & coördinatie en afspraken over alarmering en alertering.

Tabel 3 geeft een overzicht van de randvoorwaarden die gelden voor samenwerking met een crisispartner met een kerntaak als dienstverlener. Hier is de ad-hoc-aansluiting niet bij opgenomen, omdat hiervoor geen randvoorwaarden zijn gerealiseerd.

Tabel 3. Randvoorwaarden voor standby-samenwerking

Standby-samenwerking	
Organisatie	<ul style="list-style-type: none"> - Definieren kerntaken - Aanspreekpunt informatie - Beheer op accounts LCMS - Financiering samenwerking
Proces	<ul style="list-style-type: none"> - Beslissingsbevoegd aanspreekpunt (operationeel en bestuurlijk) - Mandaat
Mens	<ul style="list-style-type: none"> - Alarmeringsafspraken - Signaleren van (foutieve) informatie
Techniek	<ul style="list-style-type: none"> - Afspraken over toegang tot en gebruik van informatie - Afspraken over status crisispartner (monitorend of actief)
	<ul style="list-style-type: none"> - Basisopleiding IM voor functionarissen om aan procesafspraken te voldoen - Gebruikersovereenkomst tussen individuele gebruiker en organisatie
	<ul style="list-style-type: none"> - Technische vereisten voor gebruik LCMS - Beheer op accounts LCMS - Toegang tot situatiebeelden of activiteiten die relevant zijn voor crisispartner

Tabel 4 bevat de randvoorwaarden voor de samenwerkingsprofielen voor een crisispartner met een kerntaak als hulpdienst of beheerder. Het verschil tussen de structurele samenwerking en de kernsamenwerking draait met name om de reikwijdte van de randvoorwaarden. Bij een structurele samenwerking focust deze zich enkel op het deel van de organisatie dat zich bezighoudt met de processen informatiemanagement en leiding & coördinatie. Bij een kernsamenwerking gaan de randvoorwaarden ook over de gehele organisatie. Dit betekent dat de randvoorwaarden hierbij aanvullend gaan over de organisatiedelen die het informatiemanagementproces ondersteunen.

Tabel 4. Randvoorwaarden voor koppelsamenwerking, structurele samenwerking en kernsamenwerking

Koppelsamenwerking	
Organisatie	- Crisisteam(s) - Liaison
Proces	- Alarmeringsafspraken
Mens	
Techniek	- Informatie-uitwisseling met regievoerende informatiemanager veiligheidsregio buiten LCMS om
Structurele samenwerking	
Organisatie	- Definiëren kerntaken - Beslissingsbevoegd aanspreekpunt (operationeel en bestuurlijk) - Functionarissen informatiemanagement en leiding & coördinatie - Beheer op technische ondersteuning LCMS en uitgifte accounts - Financiering samenwerking
Proces	- Basisinrichting van informatiemanagement (o.a. actualiseren, verifiëren, delen) - Afspraken over toegang tot en gebruik van informatie - Alarmeringsafspraken - Afspraken over status crisispartner (monitorent of actief)
Mens	- Opleiding voor informatiemanager en functionaris leiding & coördinatie om aan procesafspraken te voldoen - Gebruikersovereenkomst tussen individuele gebruiker en organisatie
Techniek	- Technische eisen voor gebruik LCMS - Toegang tot situatiebeelden of activiteiten die relevant zijn voor crisispartner - Beheer op accounts LCMS
Kernsamenwerking	
Organisatie	- Definiëren kerntaken - Beslissingsbevoegd aanspreekpunt (operationeel en bestuurlijk) - Functionarissen informatiemanagement en leiding & coördinatie - Beheer op technische ondersteuning LCMS en uitgifte accounts - Financiering samenwerking
Proces	- Inrichting van informatiemanagement over de gehele eigen organisatie (o.a. actualiseren, verifiëren, delen) - Afspraken over toegang tot en gebruik van informatie - Alarmeringsafspraken - Afspraken over status crisispartner (monitorent of actief) - Ondersteuning informatiemanagement - Interne procesbeschrijving van taken en verantwoordelijkheden
Mens	- Opleiding voor informatiemanager(s) en functionarissen leiding & coördinatie - Gebruikersovereenkomst tussen individuele gebruiker en organisatie
Techniek	- Technische eisen voor gebruik LCMS - Toegang tot situatiebeelden of activiteiten die relevant zijn voor crisispartner - Beheer op accounts LCMS

Het Stappenplan (zie paragraaf 6.1) bevat een leidraad voor de mogelijke afspraken tussen veiligheidsregio en crisispartners in lijn met de verschillende samenwerkingsprofielen. Veilige en professionele informatie-uitwisseling, passend bij de kerntaken van de samenwerkingspartners, is hierbij een elementair beginsel.

3.2 Bovenregionale en landelijke partners

Netcentrisch samenwerken betekent samenwerken op basis van met elkaar gemaakte afspraken. Deze afspraken dienen veiligheidsregio's en crisispartners in de koude fase met elkaar te maken. Onderwerpen die besproken kunnen worden tussen veiligheidsregio('s) en partner zijn o.a. welke informatie wanneer onderling wordt gedeeld en hoe functionarissen vakbekwaam worden en blijven. Het is noch effectief, noch efficiënt om al deze onderwerpen per veiligheidsregio apart te bespreken met bovenregionale en landelijke partners. Om te zorgen voor uniformiteit in de samenwerking met crisispartners speelt de adoptieregio een

grote rol in het maken van de onderlinge samenwerkingsafspraken. In de voorbereiding van netcentrische samenwerking tussen veiligheidsregio's en een bovenregionale of landelijke partner zijn drie belangrijke uitgangspunten te benoemen.

1. Landelijke coördinatie van partnerschappen veiligheidsregio's

Samenwerking begint met de intentie om gezamenlijke activiteiten te ontplooiën. Landelijke coördinatie betreft het contact tussen crisispartners en veiligheidsregio's en is noodzakelijk om efficiënt en eenduidig samenwerkingsafspraken te maken. Hierom is het wenselijk dat een veiligheidsregio die benaderd is door de crisispartner of zelf een crisispartner benaderd heeft dit kenbaar maakt in een landelijk overzicht dat inzichtelijk is voor alle veiligheidsregio's. In dit overzicht is voor alle veiligheidsregio's altijd zichtbaar welke veiligheidsregio's met welke crisispartner samenwerken of in gesprek zijn, welke veiligheidsregio als adoptieregio fungeert en hoe ver samenwerkingen gevorderd zijn. Zo krijgen regio's meer gevoel voor wat er bij andere veiligheidsregio's speelt en kunnen zij deelgenoot worden van bestaande of ontwikkelende partnerschappen indien zij hier belang bij hebben. De adoptieregio speelt hierin een cruciale rol.

2. Samenwerkingsafspraken maken via de adoptieregio

Namens de belanghebbende veiligheidsregio's aangaande een bovenregionaal of landelijk samenwerkingsverband met een crisispartner treedt één veiligheidsregio op als contactpersoon namens de veiligheidsregio's. Deze veiligheidsregio formuleert samen met de crisispartner de algemene samenwerkingsafspraken tussen de crisispartner en de betrokken veiligheidsregio's. Voorafgaand aan het maken van geformaliseerde samenwerkingsafspraken hebben de crisispartner en adoptieregio vastgesteld welk samenwerkingsprofiel het dichtst bij de kerntaken en ambitie van de crisispartner ligt (zie paragraaf 2.1).

Samenwerkingsafspraken kunnen worden gemaakt met behulp van het Stappenplan (zie paragraaf 6.1). Gedurende het uitwerken van deze afspraken overlegt de adoptieregio met de andere veiligheidsregio's over de gewenste koers op de verschillende afspraakonderwerpen. Om de samenwerkingsafspraken tussen de veiligheidsregio's en een crisispartner te bepalen zullen beide partijen in ieder geval de volgende fases doorlopen.

1. *Verkenning*: de belanghebbende veiligheidsregio's en crisispartner(s) worden in beeld gebracht en maken via een adoptieregio een keuze voor een samenwerkingsprofiel.
2. *Uitwerking*: de veiligheidsregio's en crisispartner(s) vullen met elkaar de samenwerkingsafspraken in met de adoptieregio als aanspreekpunt voor de crisispartner. Aanvullende specifieke afspraken op regionaal niveau kunnen nodig zijn om de samenwerking op lokaal niveau te optimaliseren.
3. *Uitvoering*: Om de netcentrische samenwerking tussen veiligheidsregio's en crisispartner(s) in een praktische en realistische omgeving te testen, participeren zij in een gezamenlijke oefening.

De adoptieregio en andere betrokken veiligheidsregio's kunnen ervoor kiezen om in ieder geval in het begin van de verkenningsfase elkaars voorkeuren op elkaar af te stemmen en gedurende de uitwerkingsfase een feedbackmoment af te spreken. Het Stappenplan (zie paragraaf 6.1) bevat voorbeelden van thema's die de veiligheidsregio's onderling kunnen bespreken om de samenwerking met de crisispartner te realiseren.

3. Toetsing en standpunt regiegroep

Nadat de samenwerkingsafspraken tussen de veiligheidsregio's en een crisispartner zijn afgerond worden deze getoetst door een onafhankelijke toetsingspartij (zie hoofdstuk 4). Uit deze vereiste toetsing volgt een advies welke zal worden voorgelegd aan de voorzitter van de regiegroep. Deze vormt een formeel en beargumenteerd standpunt ten aanzien van de

vraag of de belanghebbende veiligheidsregio's en de crisispartner op basis van de gemaakte afspraken aan de slag kunnen met het partnerschap.

3.3 Overzicht actiepunten

Actiepunten H3: Realiseren van een netcentrische samenwerking
Veiligheidsregio's
<ul style="list-style-type: none">○ <i>Raad van Directeuren Veiligheidsregio's</i>: Akkoord geven voor verdeling adoptieregio's aangeleverd door voorzitter regiegroep. Hierbij ook het mandaat geven aan adoptieregio's om namens de betrokken veiligheidsregio's samenwerkingsafspraken te maken met de crisispartner.○ <i>Adoptieregio's</i>: Maken van algemene samenwerkingsafspraken met crisispartner(s) in ruggespraak met andere betrokken veiligheidsregio's.○ Eventueel aanvullende regionale afspraken maken met crisispartner.
Crisispartner
<ul style="list-style-type: none">○ Maken van samenwerkingsafspraken met adoptieregio.○ Eventueel aanvullende regionale afspraken maken met afzonderlijke veiligheidsregio's.
Werkgroep Samenwerken Crisispartners
<ul style="list-style-type: none">○ <i>Voorzitter WGCP</i>: Aanleveren concept tijdsschema betreft realisatie van netcentrische samenwerking tussen veiligheidsregio's en crisispartners aan voorzitter regiegroep.○ <i>Voorzitter WGCP</i>: Ondersteunen van adoptieregio's gedurende het realisatieproces met documenten, hulp en advies.○ <i>Voorzitter WGCP</i>: Monitoren van voortgang realisatieproces, signaleren van problemen en rapporteren van resultaten aan de voorzitter regiegroep.
Regiegroep Netcentrisch Werken
<ul style="list-style-type: none">○ <i>Voorzitter regiegroep</i>: Signaleren en bijsturen indien nodig op basis van beleidskader i.c.m. tijdsschema van voorzitter Werkgroep Samenwerken Crisispartners.

4 Waarborgen van professionele en veilige informatie-uitwisseling

Zoals in de rapportages van de 'staat van netcentrisch werken' (zowel update 2015⁷ en update 2016⁸) is vastgesteld, is eenduidigheid in de afspraken tussen veiligheidsregio's en crisispartners over informatie-uitwisseling van belang om de praktische werkbaarheid van samenwerking te waarborgen. Nu er steeds meer partners netcentrisch samenwerken met veiligheidsregio's is het van belang dat er eenduidigheid is ten aanzien van de verwachtingen van de partners. Om de veiligheid en professionaliteit te waarborgen, toetst een onafhankelijke partij of de samenwerking voldoet aan een aantal minimale randvoorwaarden per samenwerkingsprofiel.

Om tot succesvolle samenwerking tussen veiligheidsregio's en crisispartners te komen, is het toetsen van een aantal randvoorwaarden noodzakelijk. Kritieke aandachtspunten die hiermee worden gewaarborgd, zijn:

- **Professionele informatie-uitwisseling:** partners behoeven enkel toegang te krijgen tot een incident wanneer zij een rol spelen in de crisisorganisatie. Het lezen en delen van informatie zonder zelf zicht te hebben op de eigen bijdrage aan de crisisbeheersing doet afbreuk aan de doelmatigheid van het informatieproces. Andere belangrijke voorwaarden voor professionele uitwisseling van informatie zijn geoefende informatiemanagementfunctionarissen en onderlinge procesafspraken.
 - o Een toetsing geeft inzicht in de potentie van de samenwerking op deze vlakken.
- **Veiligheid & vertrouwelijkheid:** voor effectieve crisisbeheersing is het soms noodzakelijk om zeer vertrouwelijke informatie met elkaar te delen. Middels de toetsing wordt aangetoond dat veiligheidsregio's en partners in staat zijn om op vertrouwelijke wijze om te gaan met de gedeelde informatie. Deze blijk van bekwaamheid kan weer bijdragen aan onderling vertrouwen, een voorwaarde voor succesvolle informatiesamenwerking.
- **Praktische werkbaarheid:** het speelveld aan veiligheidsregio's en crisispartners is groot en gevarieerd. Toetsing middels een vooraf opgesteld kader stimuleert meer uniformiteit en eenduidigheid in de afspraken tussen veiligheidsregio's en crisispartners. Zo kunnen samenwerkingsafspraken efficiënter tot stand komen en weten zowel veiligheidsregio's als crisispartners wat zij in crisissituaties van elkaar mogen verwachten.

Belangrijk aandachtspunt bij deze toetsing is dat dit een middel is om tot professionele, veilige, betrouwbare en praktisch werkbare informatiesamenwerking tussen crisispartners en veiligheidsregio's te komen. De toetsing kan hierbij dus expliciet geen doel op zich zijn. In navolging van dit beleidskader worden praktische zaken rondom de toetsing (zoals de toetsingsdocumenten en de (verdeling van de) kosten van de toetsing) nader uitgewerkt

⁷ <https://www.ifv.nl/kennisplein/Documents/20150601-tno-eindrapportage-staat-van-netcentrisch-werken.pdf>

⁸ <https://www.ifv.nl/kennisplein/Documents/20161223-TNO-Eindrapportage-Staat-van-Netcentrisch-Werken.pdf>

door het programma netcentrisch werken van het IFV in opdracht van de regiegroep netcentrisch werken van het Veiligheidsberaad.

4.1 Toetsing door onafhankelijke partij

Toetsingsproces

Een toetsing van een netcentrische samenwerking kent in de regel de drie onderdelen *richting*, *inrichting* en *verrichting*.

Het onderdeel **richting** bestaat uit een intakegesprek waarbij wordt beoordeeld wat het beoogde samenwerkingsprofiel is, of deze past bij de kerntaken van de partner en met welke partijen de toetsingspartij in gesprek gaat om de samenwerkingsafspraken te toetsen.

Tijdens de toetsing van de **inrichting** wordt beoordeeld of de gemaakte samenwerkingsafspraken tussen veiligheidsregio's en crisispartner voldoende randvoorwaarden scheppen om tot professionele, doelmatige, eenduidige en veilige informatie-uitwisseling te komen. Deze randvoorwaarden vallen uiteen in de inrichting van de organisaties, processen, functionarissen en de ondersteunende techniek.

Gedurende de toetsing van de **verrichting** wordt tijdens een gezamenlijke oefening van de veiligheidsregio's en de crisispartner beoordeeld of deze partijen in de praktijk voldoende oog hebben voor deze randvoorwaarden. Dit betekent dat de samenwerking ook in de praktijk dient te leiden tot professionele, doelmatige, eenduidige en veilige informatie-uitwisseling.

Het toetsen van deze drie onderdelen is noodzakelijk om de volgende redenen:

- Om de kwaliteit van de samenwerking op de lange termijn te waarborgen. Indien bijvoorbeeld alleen gekeken wordt naar het functioneren van een informatiemanager (horend bij verrichting), dan wordt het vakbekwaam houden van deze functionarissen niet meegenomen (horend bij inrichting).
- Om de beoordeling en het advies beter te kunnen onderbouwen. Indien uit de toets blijkt dat nog aan niet alle criteria voor het gekozen samenwerkingsprofiel wordt voldaan kan er concreet advies worden gegeven wat er nog nodig is.

Resultaat van toetsing

De toetsing zal leiden tot een beoordeling en advies over de samenwerking tussen de crisispartner en de betreffende veiligheidsregio.

Hierbij kan de toetsingspartij de volgende mogelijke adviezen uitbrengen:

- *Gecertificeerde samenwerking*;
 - Ja: de samenwerking voldoet aan de minimale randvoorwaarden voor het samenwerkingsprofiel waarop wordt getoetst.
- *Voorwaardelijke samenwerking*;
 - Ja, mits: de samenwerking voldoet voor het overgrote deel, maar enkele aspecten zijn nog niet op orde.
- *Geen samenwerking volgens het gekozen samenwerkingsprofiel*;
 - Nee, maar: er wordt aan een aantal belangrijke randvoorwaarden van het gekozen samenwerkingsprofiel niet voldaan. De samenwerkingspartners kunnen echter wel samenwerken volgens randvoorwaarden die toegankelijker zijn.

4.2 Standpunt regiegroep

Standpunt en 'live' gaan

Een onafhankelijke partij is verantwoordelijk voor het toetsingsproces en komt met een onderbouwd advies aan de voorzitter van de regiegroep Netcentrisch Werken of de veiligheidsregio's en crisispartner voldoende randvoorwaarden hebben gecreëerd om professioneel en veilig samen te werken. Op basis van dit advies neemt de regiegroep Netcentrisch Werken een standpunt in over het verdere verloop van de samenwerking.

Toetsing is vereist voor bovenregionale en landelijke partners en de ambitie is om vanaf 2020 ook alle regionale samenwerkingsverbanden volgens dit proces te toetsen. Op basis van het advies van de toetsende partij zal de voorzitter van de regiegroep Netcentrisch Werken met mandaat van de directeuren Veiligheidsregio een standpunt innemen over het verdere verloop van de samenwerking. Dit is de laatste stap in het bestendigen van de gewenste samenwerking: indien de regiegroep het standpunt inneemt dat de samenwerking gecertificeerd wordt, betekent dat alle lichten op groen staan.

De voorzitter van de regiegroep Netcentrisch Werken zal met mandaat van de directeuren Veiligheidsregio een standpunt innemen of de samenwerking volgens het gewenste samenwerkingsprofiel gerealiseerd kan worden.

Indien de regiegroep het advies van de toetsingspartij overneemt, heeft elk mogelijk standpunt eigen consequenties. De regiegroep kan de volgende standpunten, met bijbehorende consequenties, innemen:

- 'Gecertificeerde samenwerking' leidt tot de effectuering van de samenwerking volgens het gewenste samenwerkingsprofiel;
- 'Voorwaardelijke samenwerking' leidt tot een voorlopige samenwerking volgens het gewenste samenwerkingsprofiel waarbij aan de crisispartner en de veiligheidsregio wordt gevraagd om een aantal aspecten die van invloed zijn op de informatiesamenwerking nog onvoldoende zijn ingericht. Er wordt door de regiegroep een later tijdstip bepaald waarop opnieuw getoetst wordt of de samenwerking volgens het gekozen samenwerkingsprofiel voortgezet kan worden en of aan alle beheerscriteria wordt voldaan. De samenwerkingspartners wordt voldoende tijd gegund om deze aspecten op orde te brengen;
- 'Geen samenwerking volgens het gekozen samenwerkingsprofiel' leidt ertoe dat de samenwerkingspartners niet kunnen samenwerken volgens het gewenste samenwerkingsprofiel. Dit standpunt zal enkel worden ingenomen als de samenwerking onvoldoende professioneel, veilig, effectief of efficiënt is. De samenwerkingspartners kunnen echter wel samenwerken volgens andere randvoorwaarden. Deze worden op basis van de bevindingen van de toetsingspartij door de regiegroep vastgesteld. Een nieuwe toetsing kan later plaatsvinden om opnieuw te beoordelen of de partijen voldoen aan de minimale randvoorwaarden voor het gewenste samenwerkingsprofiel.

4.3 Overzicht actiepunten

Actiepunten H4: Waarborgen van professionele en veilige informatie-uitwisseling	
Veiligheidsregio's	<ul style="list-style-type: none">○ <i>Directeuren Veiligheidsregio's</i>: Mandateren van regiegroep om een landelijk geldend standpunt in te nemen ten aanzien van de tenuitvoerlegging van een samenwerking volgens een bepaald samenwerkingsprofiel.
IFV	<ul style="list-style-type: none">○ Ontwikkelt toetsingskader met randvoorwaarden voor verschillende samenwerkingsprofielen○ Wijst partij aan die de toetsing van samenwerking tussen veiligheidsregio's en crisispartners gaat uitvoeren
Regiegroep Netcentrisch Werken	<ul style="list-style-type: none">○ <i>Voorzitter regiegroep</i>: Akkoord geven voor toetsingskader of deze zo nodig bijstellen en dit toetsingskader voorleggen aan de NCTV en het VB, zodat legitimiteit van het toetsingskader kan worden geborgd.
NCTV, VB	<ul style="list-style-type: none">○ De NCTV en het VB dienen akkoord te geven voor het toetsingskader dat door de regiegroep wordt voorgelegd.

5 Op weg naar netcentrische samenwerking

De ambitie van de veiligheidsregio's is om voor het jaar 2020 zowel met regionale, bovenregionale en landelijke crisispartners eenduidig samen te werken. Vanaf heden wordt van bovenregionale en landelijke netcentrische samenwerkingen verwacht dat de samenwerkingspartners stappen maken om hun samenwerkingen in te vullen volgens de gestelde randvoorwaarden passend bij het gekozen samenwerkingsprofiel. Vanaf 2020 wordt ook van regionale samenwerkingen verwacht dat zij volgens het voorgestelde beleid georganiseerd zijn. Op dit moment is voor regionale samenwerkingen een toetsing beschikbaar, maar het besluit over definitieve samenwerking wordt genomen door de betreffende veiligheidsregio en de crisispartner zelf.

Hoe nu verder?

Op basis van het voorgestelde beleid en actiepunten kunnen organisaties met een rol in de risico- en crisisbeheersing aan de slag om de samenwerking met elkaar vorm te geven. Hierbij is het ten eerste van belang dat elk van deze organisaties, sectoren en koepelorganen voor zichzelf een keuze maken in het eigen ambitieniveau op het gebied van informatiemanagement. Op basis van de keuzes die partners van de veiligheidsregio's hierin maken, kunnen veiligheidsregio's en crisispartners met elkaar in gesprek over hoe zij wensen samen te werken in het domein van risico- en crisisbeheersing. Door elkaar te leren kennen kunnen veiligheidsregio's en crisispartners bouwen aan het onderlinge vertrouwen dat nodig is om een succesvolle informatiesamenwerking te realiseren.

Wat betekent dit beleidskader voor bestaande samenwerkingen?

Dit beleidskader borduurt voort op eerdere publicaties vanuit de Werkgroep Samenwerken Crisispartners. Samenwerkingen die deze documenten als uitgangspunten hebben, danwel werken volgens de invulling van de netcentrische werkwijze volgens het Referentiekader Netcentrische Crisisbeheersing⁹ (IFV, 2015) kunnen doorgaan op de door hen ingeslagen weg. Het voorgestelde beleid geeft inzicht in de mijlpalen die op deze weg kunnen worden bereikt.

Wat betekent dit beleidskader voor bestaande initiatieven?

Bij het opstellen van het voorgestelde beleid is zoveel mogelijk rekening gehouden met reeds lopende initiatieven bij rijksdiensten, bij crisispartners en bij gezamenlijk projecten tussen publieke en private organisaties (zoals projecten die voortvloeien uit Continuïteit van de Samenleving). Op deze manier biedt dit beleidskader een volgende stap voor de partijen die bij deze projecten betrokken zijn en de wens hebben uitgesproken om de samenwerking met andere organisaties op te zoeken in de risico- en crisisbeheersing.

⁹ <https://www.ifv.nl/adviesennovatie/Documents/20150706-IFV-Referentiekader-Netcentrische-Crisisbeheersing-v2.0.pdf>

6 Bijlagen

6.1 Stappenplan

Een nieuwe versie van het Stappenplan wordt nog uitgewerkt door de Werkgroep Samenwerken Crisispartners. Deze vernieuwde versie wordt na de zomer van 2017 aan dit beleidskader toegevoegd. Tot die tijd biedt de huidige versie van het stappenplan veiligheidsregio's en crisispartners ondersteuning om binnen de kaders van het gestelde beleid aan de slag te gaan. Deze versie is te downloaden op de webpagina:

<https://www.ifv.nl/kennisplein/netcentrisch-werken/publicaties/stappenplan-tot-samenwerking-crisispartners#> (IFV, 2015).

6.2 Leden Werkgroep Samenwerken Crisispartners en het netwerk netcentrisch werken

Laatst geupdate op: 30.08.2017.

Leden Werkgroep Samenwerken Crisispartners (naam en organisatie):

- Ayten Polat, Veiligheidsregio Kennemerland
- Chi Brouwer, Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid
- Erik van Borkulo, Veiligheidsregio Utrecht
- Erik van Veen, Veiligheidsregio Haaglanden
- Ernst de Wit, LOCC
- Falco ten Have, Veiligheidsregio Limburg-Noord
- Jos Ketelaars, Waternet (als vertegenwoordiging van de waterschappen)
- Katie de Zeeuw, Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant (*voorzitter*)
- Maaïke Aansorgh-Bok, Alliander
- Maarten van Leeuwen, Instituut Fysieke Veiligheid
- Marcel Everink, Veiligheidsregio Fryslân
- Martijn Bekker, Nationaal Crisiscentrum
- Martijn Korpel, Instituut Fysieke Veiligheid
- Michel Springer, Veiligheidsregio Flevoland
- Renee van den Heuvel, Veiligheidsregio Brabant-Noord
- Ronald Sanders, Koninklijke Marechaussee
- Thea van de Rijdt, Veiligheidsregio Limburg-Noord
- Vincent Suitela, Instituut Fysieke Veiligheid
- Wietske Westra, Veiligheidsregio Groningen
- Wout Buteijn, Veiligheidsregio Noord-Holland Noord

Leden netwerk netcentrisch werken (naam en organisatie):

- Henk Djurrema, Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland (*voorzitter*)
- Wietske Westra, Veiligheidsregio Groningen
- Jan de Wit, Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland
- René van den Heuvel, Veiligheidsregio Brabant Noord
- Michiel Oldenhof, Veiligheidsregio Brabant Zuidoost
- Martijn Pors, Veiligheidsregio Drenthe
- Michel Springer, Veiligheidsregio Flevoland en Gooi en Vechtstreek
- Marcel Everink, Veiligheidsregio Fryslân
- Isabelle van Zadelhoff, Veiligheidsregio Gelderland-Midden
- Remy van Berkesteijn, Veiligheidsregio Gelderland-Zuid
- Erik van Veen, Veiligheidsregio Haaglanden
- Joes Anema, Veiligheidsregio Hollands Midden
- Richard Kamphuis, Veiligheidsregio IJsselland
- Ayten Polat, Veiligheidsregio Kennemerland
- Gregory Zautsen, Veiligheidsregio Limburg Noord
- Jan-Willem Gootzen, Veiligheidsregio Zuid Limburg
- Katie de Zeeuw, Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant
- Wout Buteijn, Veiligheidsregio Noord-Holland Noord
- Marcel van Vugt, Veiligheidsregio Rotterdam Rijnmond
- Gerke Spaling, Veiligheidsregio Twente
- Erik van Borkulo, Veiligheidsregio Utrecht
- Tom Hage, Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland
- Erwin Paardekooper, Veiligheidsregio Zeeland
- Chi Brouwer, Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid
- Martijn Bekker, NCC
- Arian van Donselaar, LOCC
- Anton Aerts, Politie
- Ronald Sanders, Koninklijke Marechaussee
- Sjef Timmermans, GHOR
- Jos Ketelaars, Waternet (als vertegenwoordiging van de waterschappen)
- Martijn Korpel, IFV
- Willem Treurniet, IFV
- Mark Aukema, IFV